

PARTNERSCHAP
OPLEIDEN IN DE SCHOOL

DANKZIJ TRAINEESHIP STERKER VOOR DE KLAS STARTER, SCHOOL EN STICHTING PROFITEREN

De eerste keer dat ik de trainees van Xpect Primair mocht interviewen, hadden Suzanne, Dagmar, Marieke, Inge, Richard, Mieke en Hanna net de eerste module van acht weken afgerond. Toen al waren ze enthousiast over de opbrengsten. Hoe is dat bij aanvang van de vierde module, met nog acht weken te gaan?

Vier modules, vier inhoudelijke thema's

Het traineeship omvat in totaal acht modules, vier in het eerste en vier in het tweede jaar. Elke module behandelt een van de vier inhoudelijke thema's: Pedagogisch-didactisch handelen, Omgaan met verschillen, Ondernemerschap in educatief partnerschap, en Onderwijs ontwerpen.

Coördinator Jos Montulet: 'We ontwerpen steeds één module vooruit, om ons niet vast te pinnen op een programma, en om het actueel te houden. Als je merkt dat iets wat op papier staat in praktijk niet werkt of andere opbrengsten heeft dan je voor ogen hebt, wil je dat kunnen bijstellen.'

Suzanne: 'Het is heel tof dat daarbij rekening wordt gehouden met onze inbreng, dat aan ons wordt gevraagd wat wij tof vinden.'

Hanna: 'En er is ook ruimte voor het individu; binnen het kader dat wordt aangeboden, zoek je allemaal je eigen weg. De een zoekt in de praktijk aansluiting bij de theorie, de ander zoekt theorie bij wat hij in de praktijk ervaart. Het kader is breed genoeg, je haalt eruit wat je zelf wilt.'

Marieke: 'Ik merk dat de opbouw van het programma overeenkomt met mijn eigen ontwikkeling. In het begin ben je gefocust op de sfeer en het organisatorisch-pedagogische stuk, daarna kom je toe aan het didactische, en daarna komen pas onderwerpen aan bod zoals educatief partnerschap en onderwijs ontwerpen.'

Richard: 'Educatief partnerschap was voor mij helemaal nieuw. Ik had oudergesprekken gevoerd, dat was het eigenlijk wel. Het ging nu ook over hoe je de verbinding met ouders kunt leggen. Dat was iets waar ik aan het begin van het schooljaar totaal niet mee bezig was geweest. Nu denk ik; dat ga ik volgend jaar echt anders doen. Dan ga je ook heel geïnteresseerd naar zo'n thema kijken; hoe wil ik het gaan aanpakken? Ik ben er anders tegenaan gaan kijken, in die zin dat je ouders als een critical friend kunt zien en ze bij het proces kunt betrekken.'

Weten waar je het over hebt

Lag in de eerste twee modules de focus op de praktijk, in module 3 en 4 heeft de theorie meer nadruk gekregen. Hanna: 'Eerst maar eens het fundament goed leggen, dan komen daarna de uitvoering en de activiteiten vanzelf. Zorg eerst dat je weet waar je het over hebt, en wat er aan ten grondslag ligt.'

Marieke: 'Het is heel goed om je acht weken op dat ene thema te focussen en je beeldbegeleiding erop aan te passen. En je kunt er direct mee aan de slag.'

Inge: 'Het is ook fijn naar collega's toe. Je kunt nu zeggen: ik doe dit, want hier heb ik over gelezen, ik heb het geprobeerd en gemerkt dat het werkt. Dan ben je meer bewust bekwaam en krijg je meer zelfvertrouwen.'

Dagmar: 'Je kunt het uitleggen, je staat steviger in je schoenen.'

Richard: 'Je gaat op een school werken waar collega's al veel meer ervaring hebben, je gaat redelijk snel mee in 'die vindt die en die vindt dat', dan is er ook nog de visie van de school waar je

PARTNERSCHAP OPLEIDEN IN DE SCHOOL

in mee moet gaan. Dan is het heel mooi om met die onderlegger ook je eigen mening te vormen en jezelf niet kwijt te raken binnen een school.'

Suzanne: 'Als je op het eind van een module de opbrengsten deelt met je team merk je dat ze er voor openstaan, juist omdat je het heel goed theoretisch kunt onderbouwen. Het zijn ook voor iedereen hele interessante onderwerpen.'

Wisselwerking

In de tweede module Omgaan met verschillen stond het rekenvak centraal, rekenexperts uit het veld kwamen op bezoek met verhalen uit hun eigen praktijk. Na een breed theoretisch kader werd steeds meer ingezoomd op ieders lespraktijk, tot de trainees aan het eind van de module konden presenteren wat voor henzelf de kern is.

Inge: 'Het is fijn dat een vak centraal wordt gesteld, dan heb je een kader en kun je er meteen iets mee, het was geen algemeen verhaal. Ik pas het vervolgens zelf ook toe op andere vakken.'

Marieke: 'Het sloot ook erg aan bij onze behoefte. We konden steeds aangeven waarmee we aan de slag wilden. En zij vonden het op hun beurt erg leuk om hier te zijn, hoorden we terug.'

Jos: 'De kracht is dat we steeds mensen verzamelen, van Fontys en vanuit het partnerschap, maar ook vanuit onze eigen organisatie, die iets kunnen toevoegen. Nu hebben we ook twee leerkrachten gevraagd die met hun eigen verhaal uit de praktijk komen, en dan gaan wij daar samen weer over nadenken en boven hangen; welke ideeën, theorieën zitten hierin, welke elementen herken je. De leerkracht mag ook in de schijnwerpers staan. Die wisselwerking maakt het heel krachtig.'

Elke module wordt afgesloten met een presentatie en een eindproduct dat ook binnen de eigen school gebruikt kan worden, zoals een placemat over educatief partnerschap. In de module Omgaan met verschillen maakten de trainees vanuit de theorie zelf een kijkwijzer voor klassenbezoek. In de kijkwijzer verwerkten de trainees wat zij belangrijk vonden; waar wil ik dat iemand die bij mij in de klas komt kijken, op let? Hanna: 'Juist naar wat ik al goed doe, maar wat zie ik zelf als mijn ontwikkelpunten en kunnen anderen dat ook aan mij merken?' De vorm mochten ze zelf bepalen. Jos: 'Samen met Angela Horsten ben ik met hun eigen product de klas ingegaan om te kijken waar ze stonden. Ik zag acht verschillende kijkwijzers en acht verschillende leerkrachten op zeven verschillende scholen, dat was heel gaaf.'

Delen

Bij het afsluiten van de modules moeten de trainees het geleerde ook delen op hun school. Dat kan zijn met de directeur, het bouwteam, een individu of met het hele team. Daardoor ontstaat weer de wisselwerking tussen theorie en praktijk en tussen het werkveld en het traineeship. Jos: 'Dat is soms wel even spannend, maar de meesten hebben nu ervaren dat ze juist heel enthousiaste vragen krijgen.'

Suzanne: 'Het is heel tof dat je als starter dingen kan brengen.'

Richard: 'Ik kan nu vanuit het traineeship steeds meer voor de school betekenen. In de eerste module was ik nog zo op mezelf gericht.'

Een ander onderdeel van het traineeship zijn regelmatige schoolbezoeken. Dit jaar zijn de trainees op vier verschillende scholen geweest. Soms neemt een trainee het initiatief, andere keren legt Jos het contact. Met 20 scholen binnen het bestuur valt er genoeg te ontdekken.

Marieke: 'Door op veel andere scholen te kijken doe je veel inspiratie op, normaal gesproken ben je vooral op je eigen school. Je krijgt nu ook de parels van andere scholen mee.'

Mieke: 'Ik denk dat je in deze fase ook nog erg op zoek bent naar wie je bent als leerkracht. Er zijn scholen waarvan ik dacht dat het helemaal mijn onderwijs zou zijn, maar waarvan ik nu merk dat ze toch niet zo bij me passen. Als trainee krijg ik die kans.'

PARTNERSCHAP OPLEIDEN IN DE SCHOOL

Het traineeship staat niet op zichzelf, het leeft binnen Xpect Primair. De trainees gaven mede inhoud aan het eerste Xperterium, een dag voor alle leerkrachten van de stichting. Jos: 'Ze stonden op die dag in de belangstelling en konden iets laten zien. Een mooie wisselwerking. Het bestuur wil zo iets vaker gaan doen en bewust investeren in ontmoetingsmomenten. Volgend jaar kunnen leerkrachten elkaar op vijf momenten ontmoeten en van en met elkaar leren. Want laten we wel wezen, de praktijk van alledag is gewoon heel hard werken, in je eigen klas en op je eigen school, en als ergens nog wat tijd is dan kan er nog iets bij. Dat is een beetje de tendens. Ik vind dat we die moeten doorbreken en veel meer gebruik van elkaar maken, de verbinding zoekend. Dat zijn we nog niet gewend, in onderwijsland.'

Trots

De trainees hebben er nu 24 weken traineeship op zitten. Waar zijn ze het meest trots op?

Dagmar: 'Aan het begin van elke module denk ik: gaan we dit echt allemaal doen? Maar op de een of andere manier gaat het dan zo vanzelf, en valt aan het eind alles op z'n plek.'

Marieke: 'Ik ben vooral trots op mijn eigen onderwijspraktijk. Doordat je aan het begin van iedere module je leerdoelen formuleert en daar gericht aan werkt, heb je steeds na acht weken wel het gevoel dat je stappen hebt gezet. Alles is meteen bruikbaar. En je kunt het er daarna ook weer met elkaar over hebben, hier.'

Hanna: 'We hebben ook een grote bewijslast opgebouwd, in ons portfolio. Kun je nagaan, na nog een jaar.'

Inge: 'Twee keer per module filmen we ons zelf, en die fragmenten bundelen we voor onze eindpresentatie om onze ontwikkeling te laten zien. Dan vind ik het mooi om mezelf in de eerste week van het schooljaar te zien in vergelijking met nu, nog tien weken te gaan. Je ziet heel goed welke stappen je hebt gezet en waar je nu staat. Jos: 'Klopt, je ziet nu iemand die veel meer rust en overzicht heeft, die goede vragen kan stellen, de kinderen weten wat ze moeten doen. Dat is een mooie bevestiging.'

Mieke: 'Ik ben ook wel trots als mensen zeggen 'hé, jij doet toch mee aan het traineeship' en me vragen stellen daarover. Ik ben trots om daarbij te horen. En de oprechte interesse is erg leuk.'

Dagmar: 'Het is heel fijn dat je een netwerk opbouwt en weet waar je dingen kunt halen, ook buiten het traineeship om. En het is goed voor je zelfvertrouwen. Je krijgt het gevoel dat je goed bezig bent en daarvan krijg je energie om weer verder te gaan.'

Faciliteren en prioriteren

Het traineeship lijkt overduidelijk zijn vruchten af te werpen, voor de trainees, hun collega's, teams en de hele stichting. Dagmar: 'De vrijdag is een dag voor mezelf, waarop ik eraan kan werken dat ik een betere leerkracht word. Dat zou iedereen gegund moeten zijn.' De elementen die het tot een succes maken, zijn volgens de trainees ook in minder intensieve vorm toepasbaar.

Beeldbegeleiding bijvoorbeeld, 'kan voor iedereen interessant zijn, het heel gericht bezig zijn met je eigen ontwikkeling. Waar loop ik tegenaan, waar ben ik tevreden over, wat wil ik uitbouwen?'

Het werken in een groep, kunnen klankborden en sparren. 'Je bent niet alleen. Je kunt hier dingen bespreken met de groep, met de beeldbegeleider of met Jos. Je doet het samen.'

Ruimte en tijd om bij elkaar te komen. 'Onder werktijd, want op een avond is het voor veel leerkrachten teveel. Al is het maar één middag per maand, zodat je een netwerk kunt opbouwen waar je steun aan hebt. Dat is wat er nu gebeurt, je bouwt een netwerk van starters op maar ook een netwerk van professionals.'

Het mogelijk maken, kortom, en de juiste prioriteiten stellen. Marieke: 'Ik denk, als je er nooit aan hebt geproefd of de ruimte voor hebt gevoeld omdat je met zoveel andere dingen bezig bent, dat je dit ook niet zo snel doet. Wij zien wat het oplevert, ik kan me voorstellen dat wij dit over een

PARTNERSCHAP OPLEIDEN IN DE SCHOOL

jaar graag in wat voor vorm dan ook willen voortzetten. Jos: 'Het zit 'm ook echt in het stellen van prioriteiten. Die twee uur heb je, maar ze zijn zo besteed aan iets anders. Je zou daar heel streng in moeten zijn, ze plannen in je agenda, een moment voor jezelf. Dat kan ook zijn dat je naar een collega toe gaat, of een stukje reflectie doet.'

Suzanne: 'Er zou wel een soort van start aan moeten zitten, denk ik.'

Mieke: 'Je zou het ook met je team kunnen doen, bijvoorbeeld een keer in de twee weken in plaats van teamvergadering. Het gesprek aangaan, intervisie, met wie dat wil.'

Verdieping

De trainees hebben na deze module en de zomervakantie nog een heel jaar te gaan. De vier thema's komen volgend jaar terug, met een verdiepingslaag. Jos: 'Dan komen ook de complexe leerkrachtvaardigheden erbij, waarmee je soms taaie vakinhoud op een heel andere manier heel betekenisvol kunt maken. De inhouden van de modules bedenken we samen met o.a. Wilma Willems en Marie-Louise van Lieshout vanuit het partnerschap, dan pakken we het rapport 'Van startbekwaam naar basisbekwaam' erbij. Er wordt inmiddels ook nagedacht over leerlijnen van basisbekwaam naar vakbekwaam. Daar is ook veel behoefte aan. Dan heb je het niet over startende leerkrachten, maar over het gros van de zittende leerkrachten. Die zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Het is goed dat de focus nu bij de starter ligt, maar die mag doorgroeien naar de rest.'

Interview: Sietske Mol, 13 mei 2016